

РОЗДІЛ 2: ПІДГОТОВКА ДО ЛИХ ТА РЕАГУВАННЯ У ПУБЛІЧНИХ ТА ВЕЛИКИХ МІСЦЯХ

НАВЧАЛЬНИЙ МОДУЛЬ 8: Боротьба з дезінформацією та неправдивою інформацією під час катастроф у громадських місцях та великих місцях

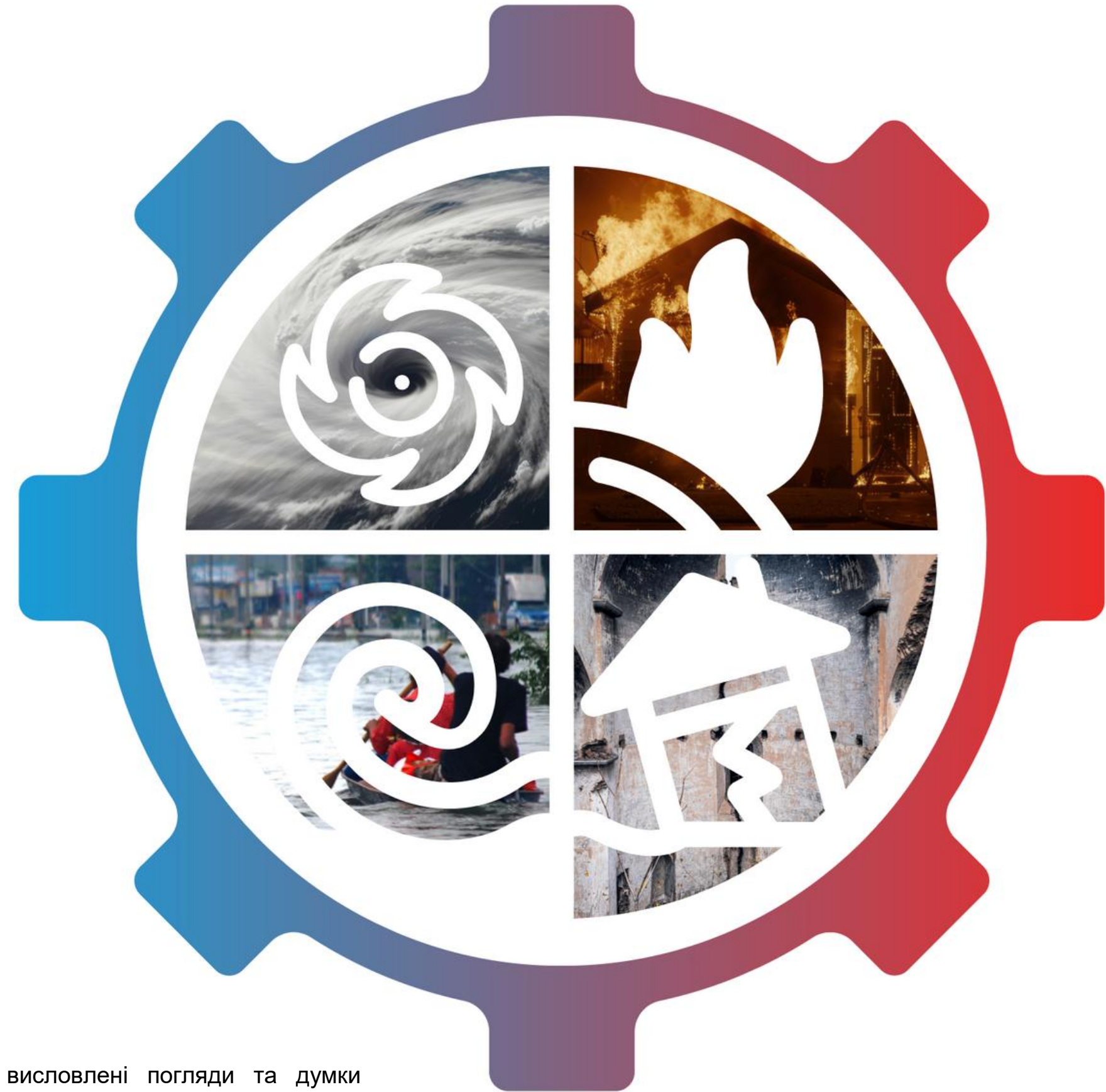
Автор: Von Nore / Партнерство проекту VETREADY

Номер проекту: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Фінансується Європейським Союзом. Однак висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу або Іспанської служби з питань інтернаціоналізації освіти (SEPIE). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає грант, не несуть за них відповідальності.

Мета навчального модуля

Загальна мета: Надати учням навички виявлення, реагування та запобігання поширенню дезінформації та неправдивої інформації під час надзвичайних ситуацій та масштабних катастроф. Учні зможуть розпізнавати неправдиву інформацію, розуміти її ризики та застосовувати ефективні комунікаційні стратегії в кризових ситуаціях.

Тривалість навчального модуля: 2,6 академічних годин

Метод оцінювання: тест з вибором однієї правильної відповіді після завершення навчального модуля

Цільові групи: учні професійно-технічної освіти, учні безперервної професійно-технічної освіти, учні діаспори, викладачі професійно-технічної та безперервної професійно-технічної освіти

Визнання для учнів:

Сертифікат про завершення (програма неформального навчання)

Визнання для освітян:

Сертифікат про розвиток професійної компетентності

Цільова перехресна навичка ESCO в категорії T3.2: Проактивний підхід

Результати навчання навчального модуля

Знання

- Розпізнавати поширені форми дезінформації та неправдивої інформації під час стихійних лих.
- Зрозумійте, як поширюється неправдива інформація в умовах скупчення людей або високого стресу, таких як концерти, фестивалі чи протести.
- Поясніть потенційні фізичні та психологічні наслідки дезінформації під час масштабних надзвичайних ситуацій.

Навички

- Розпізнавати поширені форми дезінформації та неправдивої інформації під час стихійних лих.
- Зрозумійте, як поширюється неправдива інформація в умовах скупчення людей або високого стресу, таких як концерти, фестивалі чи протести.
- Поясніть потенційні фізичні та психологічні наслідки дезінформації під час масштабних надзвичайних ситуацій.

Ці навички безпосередньо пов'язані з перехресними навичками ESCO T3.2: Застосування проактивного підходу

- брати на себе відповідальність
- приймати рішення
- проявити рішучість

Вступ: Що таке боротьба з дезінформацією та неправдивою інформацією під час катастроф у громадських місцях та великих місцях

- Цей навчальний модуль зосереджений на тому, як дезінформація (невмісно неправдива інформація) та неправдива інформація (навмісно неправдивий або оманливий контент) можуть швидко поширюватися під час надзвичайних ситуацій та великих катастроф, таких як концерти, протести, спортивні заходи чи фестивалі.
- Ці ситуації часто хаотичні, гучні та заплутані, що робить людей більш вразливими до неправдивої інформації, яка може викликати паніку, затримати евакуацію або навіть поставити під загрозу життя.
- **Чому це важливо?**
- У кризових ситуаціях точна інформація рятує життя, але неправдиві повідомлення можуть поширюватися швидше, ніж факти.
- Натовпи часто покладаються на соціальні мережі чи чутки замість перевірених джерел, що призводить до небезпечних рішень.
- Знання того, як розпізнавати, реагувати та зупиняти дезінформацію, є критично важливою навичкою, що рятує життя, особливо в умовах високого стресу в громадських місцях.
- «Під час катастрофи те, у що ви вірите та що ділитеся, може означати різницю між безпекою та небезпекою».

Ключові поняття та термінологія

- Дезінформація: неправдива або неправильна інформація, яка поширюється без наміру ввести в оману. Поширення застарілого попередження про надзвичайну ситуацію, вважаючи його досі актуальним.
- Дезінформація: неправдива інформація, що поширюється навмисно з метою введення інших в оману. Фальшиве сповіщення, надіслане з метою викликати паніку на масовому заході.
- Чутка: Непереверена інформація, яка швидко поширюється, особливо в надзвичайних ситуаціях. Це може бути правдою, хибністю або частково правдою — але це не підтверджено достовірними джерелами.
- Офіційне джерело: довірена організація або орган влади, який надає перевірену, точну інформацію. Місцеві служби екстреної допомоги, державні установи, Червоний Хрест, Цивільний захист ЄС.
- Паніка натовпу: раптовий і непереборний страх, що поширюється серед великої групи, часто викликаний неправдивою або неправильно зрозумілою інформацією. Може спричинити травми або хаос під час евакуації.
- Перевірка фактів: процес перевірки достовірності інформації шляхом порівняння її з достовірними та офіційними джерелами.
Ключова навичка у запобіганні поширенню дезінформації.

Розуміння важливості

- Механізм цивільного захисту ЄС у 2024 році активувався 58 разів для вирішення надзвичайних ситуацій, включаючи спалахи захворювань, повені, лісові пожежі та евакуацію. (civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu)
- Між 2020 і 2022 роками Механізм спрацював понад 320 разів, що значно більше, ніж у попередні роки, що свідчить про зростаючу складність дублюючихся небезпек у Європі. (civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu)
- У 2021 році Європейський центр з контролю та профілактики захворювань (ECDC) опублікував звіт «Протидія дезінформації про вакцини в Інтернеті в ЄС/ЄЕЗ», в якому дезінформація про вакцини назвав серйозною загрозою для громадського здоров'я та охоплення вакцинацією. (ecdc.europa.eu)
- Європейські цілі щодо стійкості до стихійних лих встановлюють спільні пріоритети для ЄС та держав-членів: передбачення небезпек, підготовка населення, посилення раннього оповіщення, покращення реагування та забезпечення надійних систем цивільного захисту. (civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu)
- Структура цивільного захисту ЄС (rescEU) зміцнює транскордонний потенціал реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з ХБРЯ зброєю, медичними та іншими надзвичайними ситуаціями, підкреслюючи необхідність послідовного та надійного зв'язку в кризових ситуаціях. (civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu)
- Під час громадських катастроф (наприклад, надзвичайних ситуацій на стадіонах, масових зібраннях) дезінформація може поширюватися швидше, ніж офіційні сповіщення, підживлюючи паніку натовпу, перешкоджаючи евакуації та затримуючи рятувальні дії.
- На національному рівні міністерства охорони здоров'я, служби з надзвичайних ситуацій та служби швидкого реагування повинні боротися не лише з основною небезпекою, а й з чутками, фейковими сповіщеннями та дезінформаційними кампаніями.

Чому цей навчальний модуль важливий

- У сучасному світі, пов'язаному з мережею, неправдива інформація може поширюватися швидше, ніж сама надзвичайна ситуація.
- Чи то на концерті, футбольному матчі, чи мирній демонстрації, один оманливий пост, фейкове сповіщення чи чутка можуть спричинити хаос, затримати допомогу або навіть коштувати життів.
- Ви або хтось із ваших близьких може опинитися в умовах надзвичайної ситуації, де поведінка натовпу формується тим, у що люди вірять, а не тим, що є правдою.
- Знання того, як зберігати спокій, перевіряти інформацію та допомагати іншим, робить вас не лише безпечнішим, але й тим, до кого інші звертатимуться за порадою.
- У кризовій ситуації поширення правильної інформації може врятувати десятки життів. Те, що ви кажете чи не кажете, справді має значення.

Боротьба з дезінформацією та неправдивою інформацією в контексті стихійних лих у громадських місцях та великих місцях проведення

- Стихійні лиха, такі як землетруси, повені та лісові пожежі, часто викликають плутанину та страх, що створює ідеальні умови для поширення дезінформації.
- Неправдива інформація про шляхи евакуації, місця розташування укриттів або запаси аварійного приладдя може погіршити кризу.
- У великих громадських місцях (наприклад, на стадіонах, фестивалях просто неба) паніка, спричинена неперевіреними чутками, може затримати рятувальні операції або поставити під загрозу життя.
- Розуміння того, як дезінформація взаємодіє зі стихійними лихами, допомагає громадам реагувати швидше, безпечніше та розумніше.

Повені

Чому це важливо

- Повені є одними з найпоширеніших та найшвидших стихійних лих у Європі.
- Хибні повідомлення про евакуацію або неофіційні сповіщення про повінь у соціальних мережах можуть спричинити непотрібну паніку або затримати реальні дії.
- Оманливі твердження (наприклад, «прорвало дамбу» або «міст обвалився») часто стають вірусними, ускладнюючи офіційні рятувальні роботи.
- Дезінформація швидко поширюється, особливо в міських умовах або на стадіонах під час сильних дощів чи раптових повеней.

Рисунок 1. Ілюстрація «Чому повені важливі»
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Повені

Міфи та дезінформація

- Міф: «Якщо зараз немає дощу, то немає й ризику повені».
Факт: Раптові повені можуть траплятися нижче за течією, навіть коли локально не йде дощ.
- Міф: «Сповіщення в соціальних мережах швидші та точніші, ніж офіційні джерела».
Факт: Слід довіряти лише перевіреним сповіщенням від цивільного захисту або метеорологічних служб.
- У випадках повені неперевірені повідомлення можуть призвести до потрапляння людей у небезпечні зони або спричинити затори під час масової евакуації.

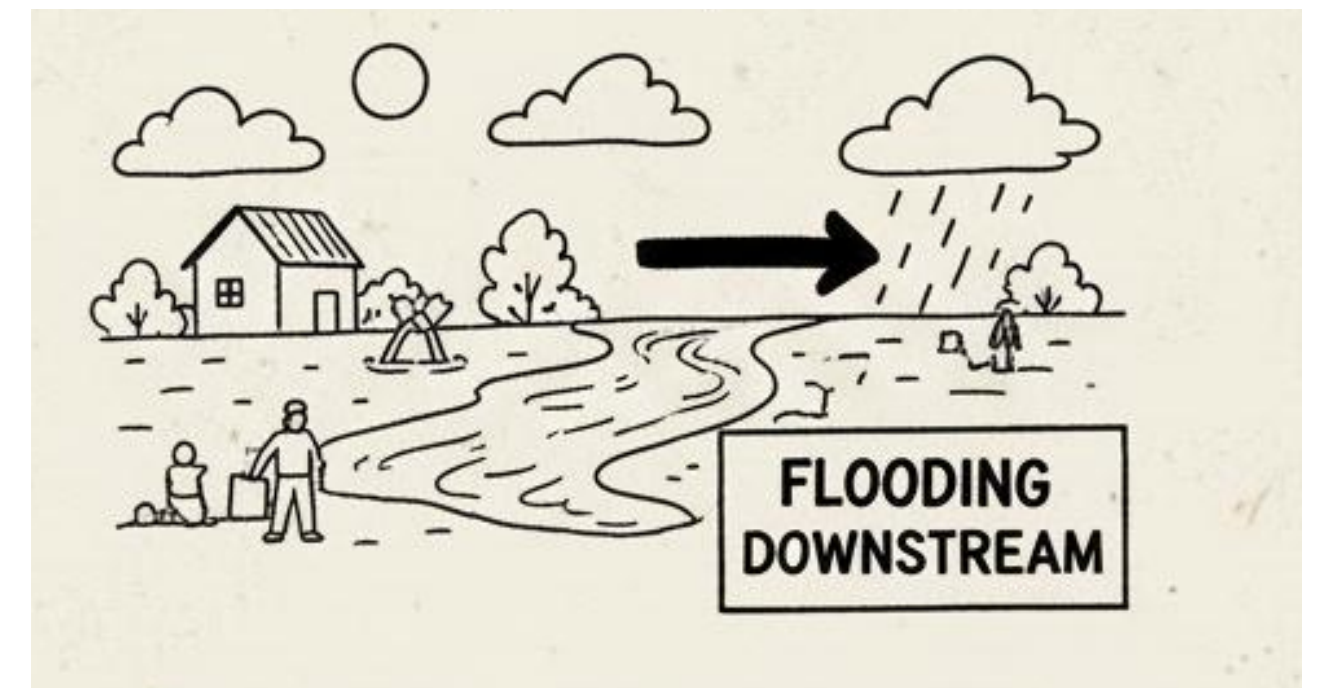

Рисунок 3. Раптові повені можуть траплятися нижче за течією, навіть коли локально не йде дощ.
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Землетруси

Чому це важливо

- Землетруси трапляються без попередження та часто викликають негайну паніку, особливо у людних приміщеннях.
- У хаосі чутки про афтершоки або обвалення будівель можуть швидко поширюватися.
- Фальшиві голосові нотатки або відео (наприклад, «Торговий центр X розвалюється!») можуть спровокувати тисняву або ввести рятувальників в оману.
- Дезінформація поширюється ще швидше, коли системи зв'язку не працюють або офіційні джерела затримуються.

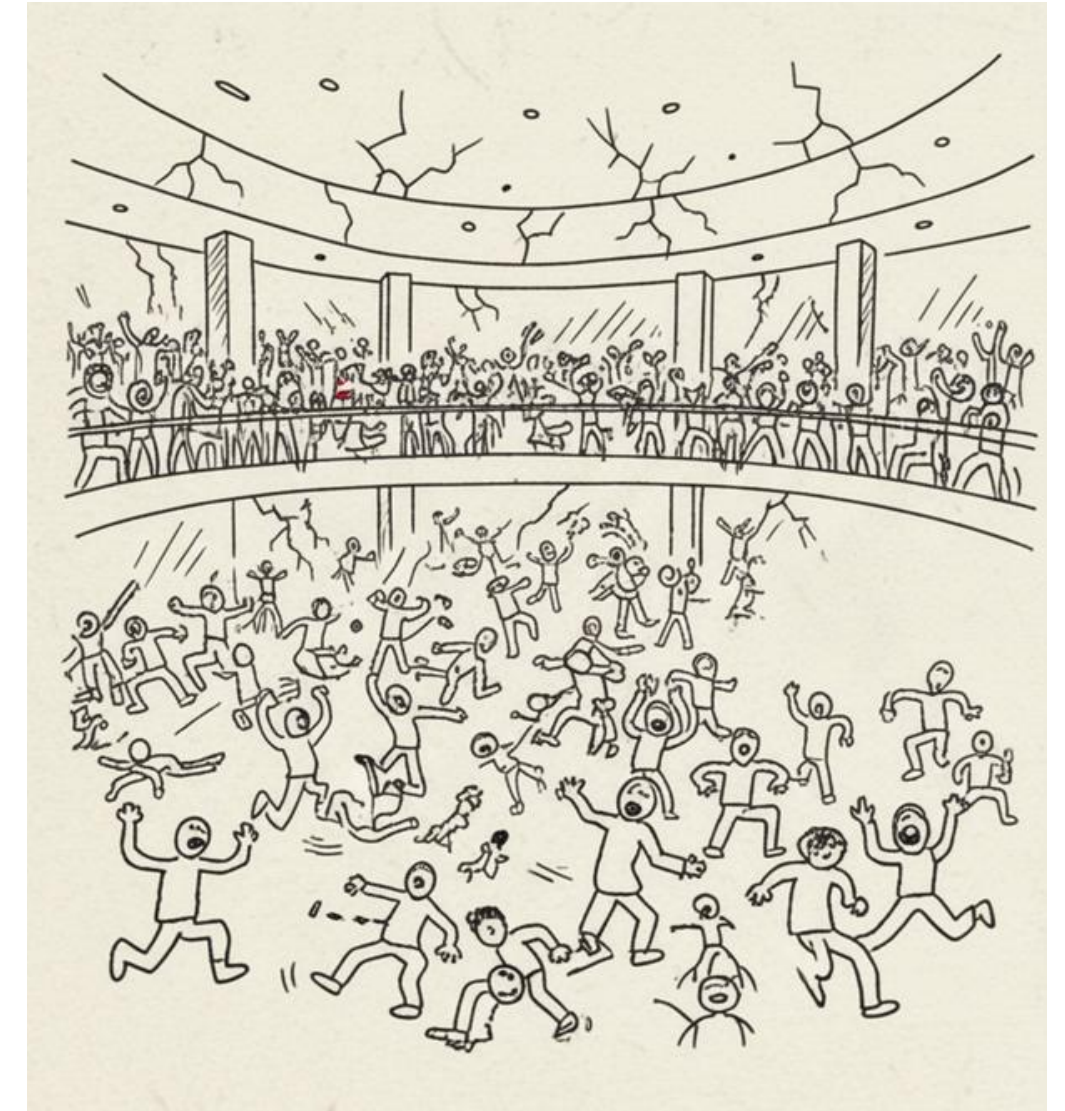

Рисунок 4. Ілюстрація паніки під час землетрусу у громадському просторі
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Теплові хвилі

Чому це важливо

- Хвилі спеки стають дедалі частішими та інтенсивнішими через зміну клімату, яка впливає на громадські зібрання, фестивалі та заходи просто неба.
- Дезінформація щодо здоров'я може призвести до зневоднення, теплового удару або госпіталізації.
- Поширені міфи (наприклад, «Вживання алкоголю охолоджує») небезпечні під час сильної спеки.
- Вразливі групи населення (діти, люди похилого віку, працівники, що працюють на відкритому повітрі) наражаються на більший ризик, коли поширюється дезінформація щодо безпеки в умовах спеки.

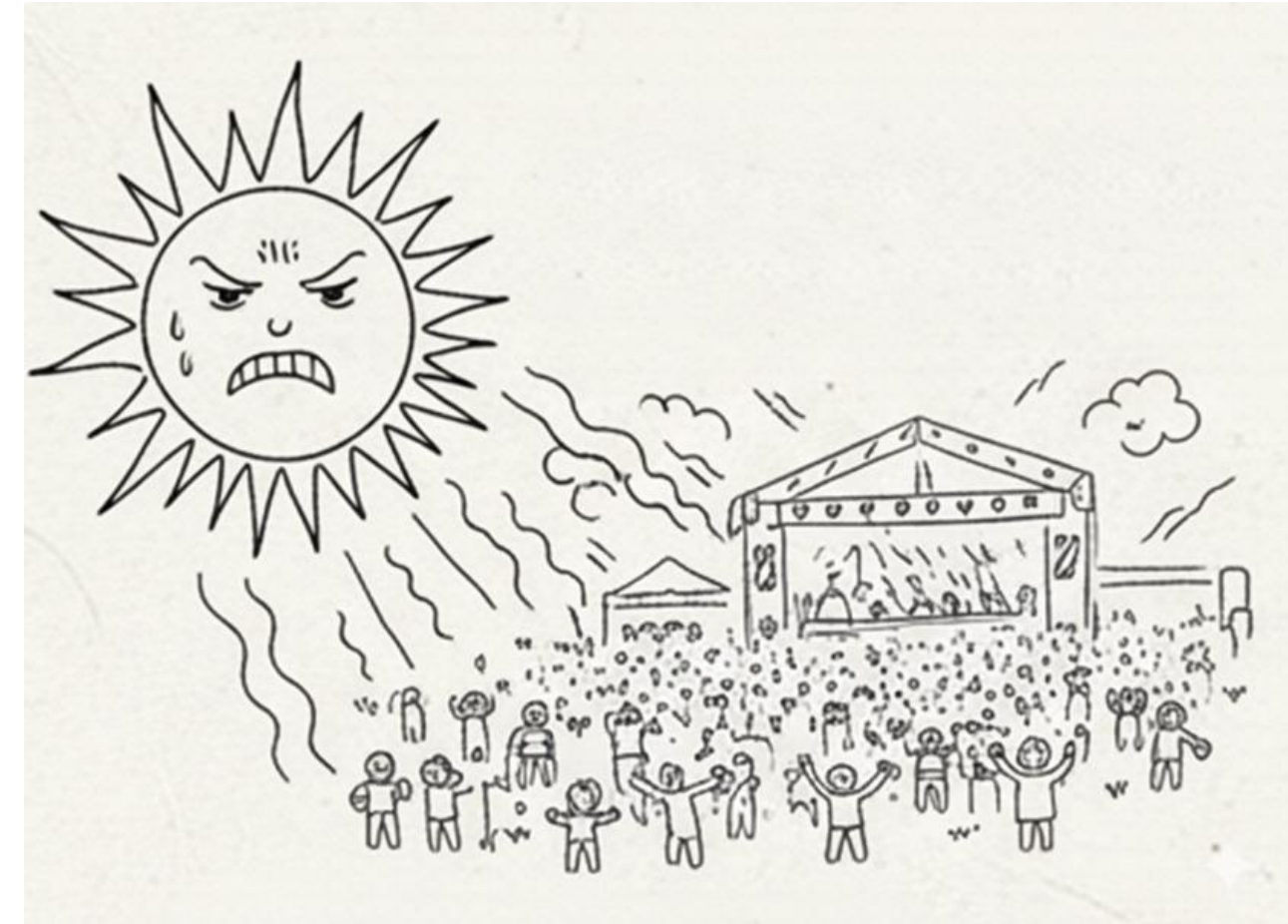

Рисунок 5. Ілюстрація спеки в зоні проведення фестивалю.
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Теплові хвилі

Міфи та дезінформація

- Міф: «Сонцезахисний крем не потрібен, хіба що на пляжі».
Факт: Ультрафіолетове випромінювання може бути інтенсивним навіть у містах — захист від сонця є надзвичайно важливим на всіх публічних заходах.
- Міф: «Одних вентиляторів достатньо, щоб залишатися в безпеці під час сильної спеки».
Факт: Вентилятори не знижують температуру тіла — доступ до затінених, провітрюваних та зволжених приміщень є критично важливим.
- Під час спеки оманливі поради можуть загрожувати життю, особливо у великих скупченнях людей з обмеженим доступом до води та медичної допомоги.

Рисунок 6. Захист від сонця дуже важливий на всіх публічних заходах
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Зупиніться та поміркуйте

Дезінформація під час землетрусу!!!

- *Переповнена громадська площа після землетрусу, люди дивляться у свої телефони, плутанина, а на задньому плані машини екстреної допомоги.*
- *«Терміново: влада оголошує про очікуваний другий, сильніший землетрус через 30 хвилин!»*
- *Через кілька хвилин після того, як місто сколихнув сильний землетрус, у соціальних мережах швидко поширилося повідомлення про те, що «протягом півгодини очікується ще сильніший землетрус».*

Люди в укриттях панікують і вибігають на вулицю.

Лікарні та лінії екстреної допомоги перевантажені, оскільки страх поширюється швидше, ніж факти.

- **Що б ви зробили в цій ситуації?**
- **Як це хибне повідомлення може вплинути на рятувальні операції та громадську безпеку?**

Рисунок 7. Ілюстрація переповненої площі після землетрусу
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Зупиніться та поміркуйте

Реакція на дезінформацію щодо землетрусу!!!

- Зберігайте спокій та перевіряйте. Скористайтеся лише офіційними каналами екстреної допомоги (AFAD, Червоний Хрест, Цивільний захист ЄС).

Під час струшування: Опустіть, Накрийте та Тримайте.

Після струшування: Допомагайте безпечно, діліться лише перевіреними оновленнями.

- Біг або поспіх збільшує ризик травмування.

Поширення неперевіраних «попереджень про афтершоки» поширює паніку та блокує рятувальні лінії.

- Під час катастроф дезінформація поширюється швидше, ніж допомога, зупинка, перевірка та дії на основі довірених рекомендацій.

Технологічні/промислові катастрофи у боротьбі з дезінформацією та неправдивою інформацією в контексті катастроф у громадських місцях

- Вибухи на хімічних заводах
- Витоки ядерної або радіаційної енергії
- Промислові пожежі або викиди токсичних газів
- Збої в електромережі або системі зв'язку
- Такі події створюють високий рівень невизначеності та суспільний страх, що підживлює дезінформацію та чутки.
- Хибні повідомлення (наприклад, «токсична хмара наближається до міста») можуть спричинити масову паніку та блокувати шляхи евакуації.
- Технічні терміни та затримки офіційних оновлень ускладнюють для громадськості розрізнення правди та чуток.
- Сім'ї повинні планувати, як перевіряти офіційні сповіщення та уникати дій, заснованих на чутках.
- Системи раннього попередження: потреба в чітких, багатомовних та послідовних повідомленнях з перевірених каналів.

Розлив хімічних речовин / Викид токсичних речовин

Чому це важливо

- На великих майданчиках (наприклад, стадіонах або промислових зонах поблизу міст) можуть статися витіки токсичних газів або розливи хімікатів, що спричиняють паніку.
- Чутки в соціальних мережах (наприклад, «повітря всюди отруйне») можуть спричинити масову паніку та дорожній хаос.
- Команди екстрених служб повинні чітко, швидко та послідовно спілкуватися, щоб керувати процесом укриття або евакуації.
- Психологічна перша допомога повинна протидіяти страху та розгубленості серед великих натовпів.

Розлив хімічних речовин / Викид токсичних речовин

Міфи та дезінформація

- Міф: «Якщо люди біжать, це означає, що відбувається і смертельний витік газу!»
Факт: Не всі витіки хімікатів є небезпечними для життя; непотрібні рухи можуть збільшити ризик впливу.
- Міф: «Маски та вологі ганчірки захищають вас від усіх токсинів».
Факт: Тільки спеціальні респіратори захищають від хімічних парів.

У великих місцях проведення заходів контроль чуток та скоординована комунікація є життєво важливими. Перевіряйте повідомлення перед поширенням, дотримуйтесь офіційних каналів безпеки.

Радіологічна аварія / Витік з ядерного об'єкта

Чому це важливо

- Радіологічна подія (наприклад, витік поблизу міських районів або місць масового скупчення людей) створює масовий страх та довгострокову дезінформацію.
- Дезінформація швидко поширюється: «радіаційна хмара наближається до міста», «уряд приховує дані» тощо.
- Це може спричинити хаос під час евакуації або психічний розлад.
- Підготовка вимагає попереднього розвінчування міфів та навчання речників надавати чіткі та достовірні оновлення.

Радіологічна аварія / Витік з ядерного об'єкта

Міфи та дезінформація

- Міф: «Будь-яке опромінення є смертельним».
Факт: Вплив на здоров'я дуже різниться; більшість випадків впливу є низькими та їх можна контролювати за умови належного укриття.
- Міф: «Вживання йоду або алкоголю позбавляє від радіації».
Факт: Обидва препарати неефективні та небезпечні. Лише офіційний йодид калію, коли його рекомендують, забезпечує частковий захист.

Боріться зі страхом за допомогою прозорості та науково обґрунтованих меседжів. Мовчання створює простір для домінування дезінформації.

Промисловий вибух / пожежа у громадських місцях

Чому це важливо

- Промислові пожежі або вибухи поблизу людних місць можуть спричинити миттєве поширення вірусної дезінформації.
- Хибні заяви на кшталт «токсичний дим поширюється в центрі міста» можуть перевантажити лінії екстреної допомоги.
- Скоординована комунікація між адміністрацією місця проведення, аварійно-рятувальними службами та засобами масової інформації є надзвичайно важливою.
- Акцент: своєчасні оновлення, послідовні повідомлення та помітна офіційна присутність зміцнюють довіру.

Промисловий вибух / пожежа у громадських місцях

Міфи та дезінформація

- Міф: «Якщо є чорний дим, він завжди токсичний».

Факт: Колір диму не є надійним показником токсичності, слідкуйте за попередженнями щодо якості повітря.

- Міф: «Влада приховує справжню шкоду».

Факт: Дезінформація часто з'являється перед перевіреними повідомленнями; зачекайте офіційних брифінгів.

Запобігайте поширенню чуток за допомогою швидкої, чіткої та емпатичної комунікації: дезінформація поширюється швидше, ніж сама пожежа.

Зупиніться та поміркуйте

Плутанина на стадіоні – витік хімікатів чи хибна тривога!!!

- Під час багатолюдного футбольного матчу кілька людей біля входу почали кашляти та закривати обличчя руками. За лічені хвилини в соціальних мережах з'явилися повідомлення про «витік токсичного газу з фабрики поблизу».
 - Учасники натовпу починають панікувати: одні поспішають до виходів, інші знімають відео та вигукують суперечливу інформацію.
 - Співробітники служби безпеки не впевнені, чи евакуюватися, чи блокувати приміщення, чи чекати на підтвердження від влади.
-
- **Чи не могли б ви поділитися тим, що почули в інтернеті?**
 - **Рухатися до виходу?**

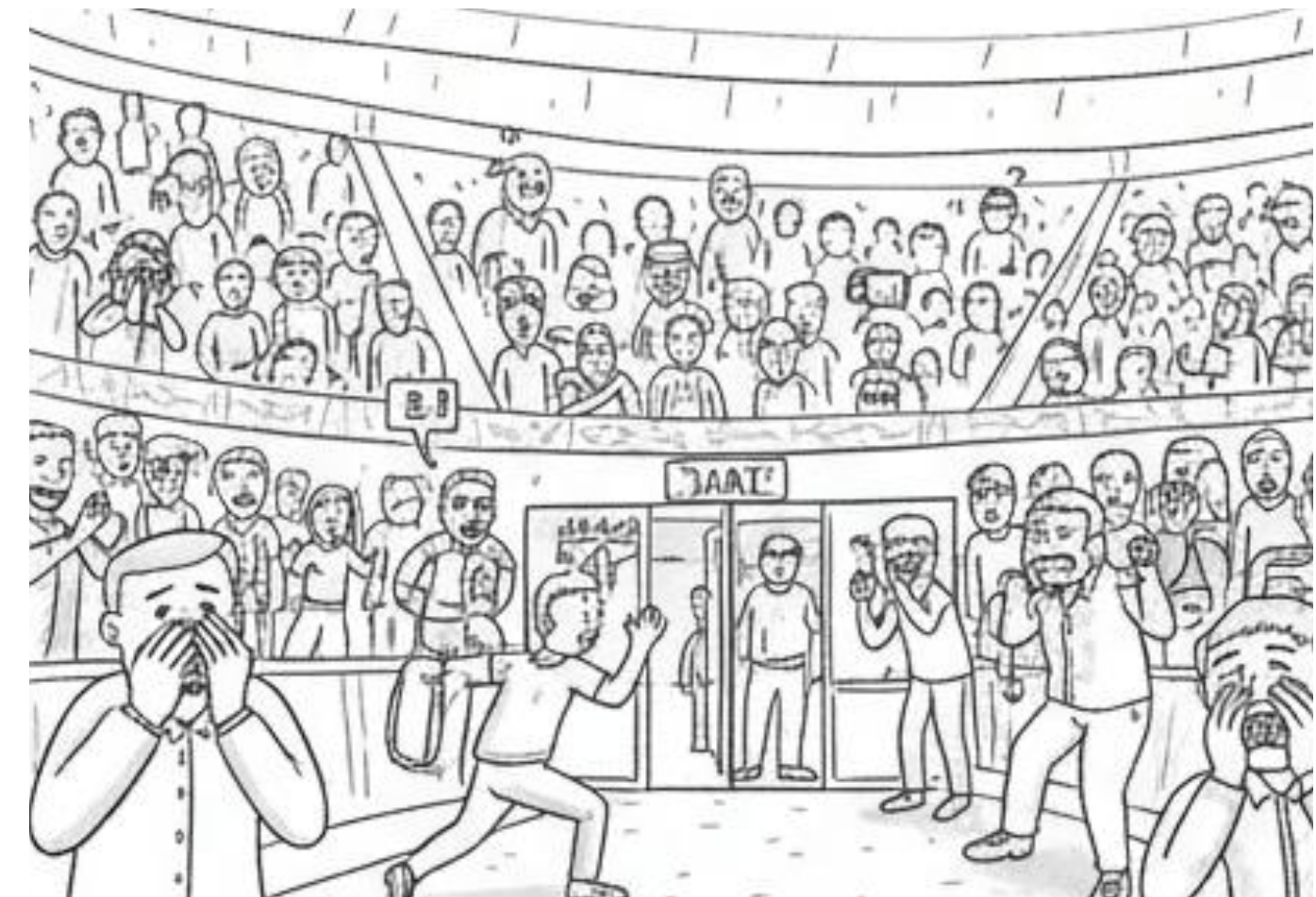

Рисунок 8. Ілюстрація плутанини на стадіоні
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Зупиніться та поміркуйте

Витік хімікатів або хибна тривога на публічному заході!!!

- Зберігайте спокій та уникайте поширення неперевіреної інформації в соціальних мережах чи додатках для обміну повідомленнями.
- Дотримуйтесь офіційних інструкцій служби безпеки заходу, місцевих служб екстреної допомоги або перевірених каналів оповіщення (наприклад, AFAD, Цивільний захист ЄС, Червоний Хрест).
- Якщо вам доручили залишатися в укритті, перейдіть до приміщення, зачиніть двері та вікна та слідкуйте за офіційними оновленнями.
- Допомагайте іншим зберігати спокій, особливо вразливим особам (дітям, людям похилого віку або людям з інвалідністю).
- Біг до виходів без напрямку може призвести до тисняви та травм.
- Запис або поширення відео поширює паніку та дезінформацію.
- Довіра до неофіційних публікацій може призвести до того, що люди потраплять у небезпечні зони, а не в безпечні.
- «Під час стихійних лих спокій та перевірена інформація рятують більше життів, ніж швидка реакція».

Біологічні/медичні катастрофи у боротьбі з дезінформацією та неправдивою інформацією в контексті катастроф у громадських місцях

- Пандемії та епідемії (наприклад, COVID-19, грип, віспа мавп)
- Спалахи харчового або водного отруєння (наприклад, сальмонельоз, холера)
- Трансмисивні хвороби (наприклад, денге, Зіка, малярія)
- Біологічне забруднення у громадських місцях (наприклад, цвіль, вплив біологічно небезпечних речовин або навмисне забруднення)

Відповідність цьому модулю

- Ризик дезінформації: неправдиві заяви та чутки про здоров'я швидко поширюються, особливо в соціальних мережах, посилюючи страх і недовіру громадськості.
 - Підготовка до дому: Надійна гігієна, безпечне зберігання їжі/води та доступ до перевірених сповіщень про стан здоров'я є ключовими.
 - Потреби у ранньому попередженні: швидка та прозора комунікація з боку офіційних органів охорони здоров'я запобігає паніці.
 - Перша психологічна допомога: постійний вплив тривожної або неправдивої інформації посилює тривожність — чіткі та спокійні повідомлення зменшують стрес і покращують дотримання вимог.
- «Під час біологічних катастроф точна інформація така ж важлива, як і медична допомога».

Пандемія (COVID-19, грип)

Чому це важливо

- Громадська паніка та дезінформація поширювалися швидше, ніж сам вірус.
- Хибні методи лікування, теорії змови та фальшиві профілактичні методи підбивають довіру до науки.
- Великі місця проведення (школи, торгові центри, заходи) посилюють ризик зараження та поширення чуток.
- Готовність: Надійні джерела та перевірені протоколи охорони здоров'я зменшують хаос.

Пандемія

Міфи та дезінформація

- Міф: Носіння кількох масок краще запобігає зараженню.

Факт: ВООЗ та CDC рекомендують використовувати одну правильно підібрану маску; додаткові шари зменшують повітропроникність.

- Міф: COVID-19 не гірший за грип, тому жодних запобіжних заходів не потрібно.

Факт: COVID-19 поширюється швидше та може призвести до серйозних ускладнень.

«Довіряйте науково обґрунтованим рекомендаціям, а не вірусним публікаціям».

Спалахи харчового та водного отруєння (сальмонельоз, холера)

Чому це важливо

- Забруднена їжа чи вода можуть викликати паніку серед громадськості та звинувачення на установи.
- Чутки про певні продукти харчування чи постачальників викликають непотрібний страх.
- У громадських місцях дезінформація щодо гігієни може поширюватися швидше, ніж саме забруднення.
- Готовність: Гігієнічна освіта та прозора інформація рятують життя.

Спалахи харчового та водного отруєння

Міфи та дезінформація

- Міф: Вживання великої кількості алкоголю вбиває мікроби після вживання забрудненої їжі.

Факт: Алкоголь не стерилізує організм і може посилити зневоднення.

- Міф: Одноразове кип'ятіння води позбавляє всіх забруднюючих речовин.

Факт: Деякі хімічні забруднювачі потребують фільтрації, а не лише нагрівання.

«Інформація про гігієну має надходити від органів охорони здоров'я, а не від соціальних мереж».

Трансмисивні хвороби (денге, Зіка)

Чому це важливо

- Оманливі поради щодо профілактики (наприклад, часник, міфи про вітаміни) можуть замінити перевірені заходи.
- Паніка в громаді може призвести до стигматизації інфікованих осіб.
- Раннє та правильне спілкування запобігає реакціям, заснованим на страху.
- Готовність: обізнаність щодо запобігання розмноженню та перевірені сповіщення про стан здоров'я.

Трансмісивні хвороби

Міфи та дезінформація

- Міф: Від хвороб, що переносяться комарами, страждають лише брудні райони або бідні громади.

Факт: Комарі розмножуються і в чистій воді — будь-яка стояча вода може становити небезпеку.

- Міф: Вживання часнику або прийом вітамінів може запобігти укусам комарів.

Факт: Тільки репеленти та видалення місць розмноження є перевіреними профілактичними методами.

«Ефективна профілактика починається з перевіреної інформації».

Зупиніться та поміркуйте

Дезінформація під час кризи охорони здоров'я

- Під час великого музичного фестивалю кілька учасників раптово повідомили про запаморочення та нудоту.
За лічені хвилини в соціальних мережах поширюється допис, у якому стверджується, що «небезпечний вірус, що передається повітряно-крапельним шляхом, був випущений у натовп».
Поширюється паніка — люди поспішають до виходів, деякі непритомніють, а рятувальники намагаються взяти ситуацію під контроль.
Через годину влада підтвердила, що це було харчове отруєння від одного продавця, а не спалах вірусу.
- Що б ви зробили, якби були частиною натовпу та побачили вірусний пост?
- Як дезінформація може погіршити таку надзвичайну ситуацію?
- Які джерела або дії допомогли б вам перевірити правду, перш ніж реагувати?

Рисунок 9. Дезінформація під час кризи охорони здоров'я
(Згенеровано штучним інтелектом з gemini.google.com)

Зупиніться та поміркуйте

Заспокойтеся, перевірте твердження!!!

- Коли в натовпі раптово починається хаос або починаються чутки, вашою першою реакцією не повинно бути підкорення паніці. Зупиніться, огляньте ситуацію та зберігайте спокій. Поспішна втеча до виходів у паніці значно збільшує ризик тисняви, падінь, непритомності та розчавлення.
- Неконтрольовані пересування, навіть якщо вони викликані хибними чутками, такими як вірус (який насправді був харчовим отруєнням), можуть перетворити ситуацію, що не загрожує життю, на смертельну подію з масовими жертвами через тисняву.
- Побачивши вірусний пост у соціальних мережах, де стверджується про «небезпечний вірус, що передається повітряно-крапельним шляхом», ви повинні негайно спробувати перевірити цю інформацію за допомогою офіційних каналів.
- Під час криз та катастроф понад 70% інформації, що швидко поширюється в соціальних мережах, часто є неправдивою або перебільшеною. Непереверені анонімні публікації покликані викликати страх і не ґрунтуються на фактах.
- Перевірте наявність офіційних оголошень від служби безпеки заходу, місцевого Міністерства охорони здоров'я/Управління громадського здоров'я або офіційних акаунтів у соціальних мережах підрозділів з надзвичайних ситуацій (таких як Червоний Хрест або національні агентства з питань стихійних лих).
- Якщо ви перебуваєте поблизу співробітників служби безпеки, рятувальників або персоналу заходу, зберігайте спокій та дотримуйтесь їхніх інструкцій.
- Посилання на офіційні рекомендації: Міжнародні рекомендації (наприклад, Цивільного захисту ЄС, FEMA) наголошують, що під час масових зібрань вказівки уповноваженого персоналу мають першочергове значення. У моменти дезінформації ключовим фактором для управління панікою є надання персоналом єдиного офіційного оголошення.

Надихаючі дії та взірці для наслідування

Ці міжнародні приклади підкреслюють силу перевірки та спокійних дій для протидії паніці під час кризи.

Містифікація «Ураганна акула» – США us

- Під час великих ураганів вірусне фальшиве зображення акули, що плаває на затопленому шосе, викликало масову паніку та відволікало рятувальні роботи.
- Професійні перевіряльники фактів та офіційні метеорологічні репортери негайно використали зворотний пошук зображень, щоб спростувати обман, та зосередилися на поширенні перевіреної та практичної інформації про безпеку повені.
- Перевірте, перш ніж ділитися. Якщо історія надто шокує або сенсаційна, зробіть паузу. Перевірте офіційні джерела (Національна метеорологічна служба, Червоний Хрест), щоб переконатися, що ваші дії ґрунтуються на фактах, а не на страху.

Боротьба з «інфодемією» – Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)

- Пандемія COVID-19 призвела до поширення «інфодемії» (вибуху неправдивих тверджень про здоров'я, таких як «полоскання горла лікує вірус») так само швидко, як і сама хвороба.
- ВООЗ разом із урядами та технологічними партнерами створила інструменти та кампанії (наприклад, гру «Go Viral!»), щоб навчити громадськість розпізнавати тактику поширення фейкових новин та розвивати цифрову грамотність.
- Зміцнюйте цифрову стійкість. Ви — це «вартар». Розпізнаючи ознаки обману та покладаючись на поради експертів у галузі охорони здоров'я, ви захищаєте не лише себе, а й свою громаду від паніки та шкідливих дій.

Пам'ятайте: Дисципліна перемагає паніку. Перевірка – це акт служіння.

Більше для дослідження

- Офіційні рекомендації (МФЧК: Контрольний список щодо законодавства, готовності до стихійних лих та реагування на них (Програма законодавства МФЧК щодо стихійних лих) [Посилання на контрольний список DPR МФЧК])

Надає загальну основу, яка показує, як уряди та організації готуються до реагування на стихійні лиха та керують ними, уточнюючи ролі, що запобігають плутанині та паніці.

- Посібник НУО (ЮНІСЕФ: Пакет ресурсів щодо боротьби з онлайн-дезінформацією [Посилання на Пакет ресурсів ЮНІСЕФ])

Пропонує практичні, засновані на доказах тактики, рекомендації та підсумки досліджень для комунікаторів, освітян та лідерів громад щодо активної боротьби з «інфодемією».

- Освітнє відео (TEDx Talk: «Не звинувачуйте ботів, фейкові новини поширюють люди» (Сінан Арал) [Посилання на YouTube TEDx])

Пояснює психологічні та соціальні причини, чому неправдива інформація поширюється швидше за правду, навчаючи вас усвідомлювати власну роль в інформаційному потоці.

- Європейські дослідження (EU DisinfoLab: Центр ресурсів (EU DisinfoLab) [Посилання на ресурси EU DisinfoLab])

Центральне сховище європейських досліджень, аналізу політики та інструментів, що використовуються експертами для моніторингу та боротьби із загрозами дезінформації на всьому континенті.

Джерела, використані для створення цього навчального модуля

- Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця (МФЧХ). (2019). Контрольний список із законодавства, готовності до стихійних лих та реагування на них. Програма законодавства про стихійні лиха.
- Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ). (2020). Пакет ресурсів щодо боротьби з дезінформацією в Інтернеті. Регіональне відділення ЮНІСЕФ для Європи та Центральної Азії (ECARO).
- EU DisinfoLab. (н.д.). Ресурси. Отримано 10 жовтня 2025 року з <https://www.disinfo.eu/resources/>
- ЮНІСЕФ Ірландія. (н.д.). Цифрове громадянство та активізм. Отримано 10 жовтня 2025 року з <https://www.unicef.ie/our-work/schools/global-issues/digital-activism/>
- Арал, С. (10 вересня 2018 р.). Не звинувачуйте ботів, фейкові новини поширюють люди [Відео]. Виступи на TEDx. <https://www.youtube.com/watch?v=Ah9H4-QSBL0>

ПАРТНЕРСТВО

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

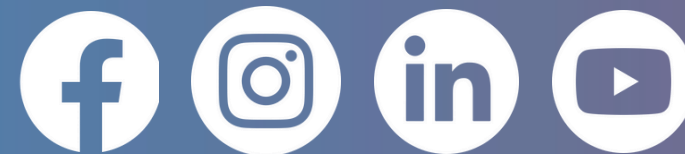
<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

**Навчайтесь з задоволенням з VET-READY РОЗДІЛ 2: НАВЧАННЯ
З ПІДГОТОВКИ ДО ЛИХ ТА РЕАГУВАННЯ НА ЛИХА У
ГРОМАДСЬКИХ ТА ВЕЛИКИХ МІСЦЯХ, МОДУЛЬ 8: Боротьба з
дезінформацією та неправдивою інформацією під час лих на
громадських та великих майданчиках!**

СЛІДКУЙТЕ ЗА
НАМИ

<https://vetready.eu/>